

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Wanneer er de afgelopen tweeënehalf jaar wél een goed overleg met de Stataanse bevolking was gevoerd over de toekomst van het eiland, dan had ik daar natuurlijk ook mijn inbreng geleverd. Omdat dit overleg willens en wetens achterwege is gebleven wil ik mijn idee daaromtrent hierbij graag aan u geven. Ik stel daarbij twee dingen: mijn idee is niet nader afgestemd (ik zou immers niet weten hoe ik dat had moeten doen) en verder ben ik niet uitputtend, er zijn vast nog wel andere onderwerpen te noemen waar ik op dit moment niet aan heb gedacht of waarbij ik wat minder betrokkenheid voel (een betrokkenheid die er mogelijk wel zou zijn wanneer de discussie hierover "breed" zou zijn gevoerd).

Mijn hieronder genoemde punten zijn gebaseerd op mijn persoonlijke ervaring tot op heden (ik heb bijna zestig jaar gewoond en gewerkt in Europees Nederland en de laatste zes jaar woon en werk ik op Sint Eustatius).

Laat ik beginnen met artikel 1 van de Grondwet, dat luidt: *Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.*

Nederland is daarbij op te vatten als bestaand uit een Europees deel en een Caribisch deel (zoveel wordt duidelijk bij lezing van artikel 132a van diezelfde Grondwet. Zonder nu het hele traject in de aanloop van 10-10-10 over te willen doen, zou ik graag zien dat het (grond)wettelijk kader voor zowel Europees als Caribisch Nederland identiek is, tenzij er een goede reden bestaat om separate wet- en regelgeving voor het Caribisch deel van Nederland op te stellen. Zo'n goede reden kan zijn gelegen in de geografische en klimatologische omstandigheden die nu eenmaal erg verschillend zijn tussen beide Nederlanden, of de voertaal die hier nu eenmaal Engels is. Ook kan het zijn dat er afspraken zijn of worden gemaakt over hetgeen door Europees Nederland wordt gedaan ten behoeve van het Openbaar Lichaam én hetgeen door het Openbaar Lichaam zelf wordt bestuurd. Ten aanzien van deze demarcatie heb ik u op 3 augustus jl. al eens voorgelegd dat het op zijn zachtst gezegd 'niet gemakkelijk' is om de bestaande demarcatie te vinden in één (overkoepelend) wettelijk voorschrift. En ook het feit dat in beide Nederlanden een verschillend Burgerlijk Wetboek van toepassing is draagt niet bij aan de geloofwaardige toepasbaarheid van aangehaald artikel 1 van de Grondwet.

De discussie over het sociaal minimum in Caribisch Nederland zou mijns inziens niet hoeven te bestaan wanneer niet zo krampachtig wordt vastgehouden aan het onderscheid tussen Europees en Caribisch Nederland in het sociaaleconomisch domein. Het zou daarbij ook helpen wanneer alle Nederlanders (dus niet alleen de Europese) beschikken over een BSN, de gevoerde munteenheid ook in Caribisch Nederland de euro is (geen enkel omringend eiland voert immers officieel de US dollar als munteenheid) en Europees Nederlandse banken hun diensten ook aanbieden in Caribisch Nederland.

Dan de IND: de eerste (bijna) zestig jaar van mijn leven heb ik nimmer iets van doen gehad met deze organisatie, nu ik 'ergens anders in hetzelfde land' woon en werk word ik door het filter van deze organisatie gehaald en word ik 'getolereerd' omdat ik in mijn eigen inkomen kan voorzien. Omgekeerd wordt de Caribische Nederlander in Europees Nederland geen duimbreed in de weg gelegd (terecht overigens!) wanneer hij of zij emigreert (raar woord als je elders in hetzelfde land gaat wonen) naar Europees Nederland (maar je moet wel eerst een BSN aanvragen want daar doen we in Caribisch Nederland - om mij onduidelijke reden - vooralsnog niet aan).

Noot: *Op dit moment zijn er docenten op de Gwendoline van Puttschool werkzaam die dit (school)jaar zijn begonnen en waarvoor het IND-intake proces nog niet is afgerond (een proces dat bij*

Saba ongetwijfeld sneller loopt omdat aldaar de 'tewerkstellingsvergunning' niet meer nodig is voor docenten: waarom geldt dat voor Sint Eustatius eigenlijk niet?). Zonder afgerond IND-intake proces, geen inschrijving bij Census en bijgevolg geen bankrekening. Voor het ontvangen van het salaris moeten betrokken docenten met een cheque in de rij staan bij een uiterst klantvriendelijke bank (de WIB: Windward Islands Bank, met als toezichthouder niet De Nederlandsche Bank (hetgeen te verwachten zou zijn, maar de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, nota bene andere landen binnen het Koninkrijk...)).

En dan de zorgverzekering. Hier geldt een 'ziekenfonds', het ZVK, terwijl in Europees Nederland al jaren er de verplichte basisverzekering is waarbij de klant kan kiezen uit concurrerende aanbieders. Aanvullende verzekering(en) zijn daarbij mogelijk. Wij - mijn echtgenote en ik - waren bijzonder tevreden over onze keuze van de zorgverzekering in Europees Nederland maar die moesten wij loslaten toen wij hiernaartoe "emigreerden". Op zichzelf is daarmee nog wel te leven, de zorg is immers naar onze verwachting nog steeds wel goed geregeld, maar bij een terugkeer (een "emigratie" vanuit Caribisch Nederland onder een gelijktijdige "immigratie" in Europees Nederland) is de keuze voor dezelfde zorgverzekering als eertijds wellicht door ons gewenst, maar door de verzekeringsmaatschappij mogelijk voorzien van toelatingscriteria (niet voor de basisverzekering, daarvoor geldt immers een aannameverplichting voor de maatschappij, maar wel voor eventuele extra's waarvoor wij eertijds ook waren verzekerd). Wanneer je verhuist (of "emigreert") van Limburg naar Groningen (bij wijze van voorbeeld) geldt dit alles toch ook niet, waarom dan wel al die verschillen tussen Caribisch en Europees Nederland?

Overigens geldt voor de student die vanuit Caribisch Nederland (die dus ZVK-verzekerd is) naar Europees Nederland vertrekt voor een studie op hbo-niveau dat ZVK de premie betaalt voor een verzekering bij een maatschappij waarmee ZVK is 'gelieerd'. Deze maatschappij is gespecialiseerd in verzekeringen voor expats, maar Caribische Nederlanders die in Europees Nederland gaan studeren zijn - per definitie - geen expat. De door deze maatschappij geboden verzekering wordt door het SVB en het CAK niet gezien als "zorgverzekering" in de zin van de daarvoor geldende wetgeving, met als gevolg dat de student in kwestie het predicaat "onverzekerd" opgeplakt kreeg, hetgeen strafbaar is in Europees Nederland. Introduceer hier - net als in Europees Nederland - ook de basisverzekering met eventueel aanvullende verzekeringen en laat Nederlandse maatschappijen hun producten ook hier aanbieden onder gelijktijdige uitfasering van het ZVK en er is weer een stukje ongelijkheid weggenomen. Dit nog afgezien van de 'misstanden' die hier worden waargenomen waarbij bureaucraten (lees: niet-artsen) van het ZVK het oordeel van een arts terzijde schuiven ten faveure van een door het ZVK te nemen besluit over een al dan niet noodzakelijke doorverwijzing van een patiënt naar een medisch specialist.

Dan, en dan rond ik af, nog een enkel woord over het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer is hier 'het vliegtuig'. Er is geen stads- of regionale busdienst, maar wel een vliegverbinding met de buitenwereld. Die wordt, gezien vanuit Sint Eustatius, beheerst door de monopolist Winair en biedt verbinding aan met Sint Maarten. Niet direct met Saba of Bonaire, nee, slechts met Sint Maarten: hier een kilometer of vijftig vandaan (over zee, dat dan weer wel) en een retourtje kost de Statiaan meer dan 200 US dollar. Vanaf Sint Maarten kan de Statiaan zijn of haar reis vervolgen en mocht die naar Bonaire gaan, dan moet natuurlijk eerst naar Curaçao worden gevlogen. Als ik vanuit Limburg naar Zeeland zou willen reizen en ik zou worden gedwongen eerst andere landen als Duitsland en België aan te doen, dan zouden de Kamervragen niet van de lucht zijn. Hier weten we niet beter dat een reis van Sint Eustatius naar Bonaire verloopt via de 'landen' Sint Maarten en Curaçao, en Winair is te veel monopolist om zich iets van klantenwensen aan te trekken. De eigenaar van Winair (waaronder de

Europees Nederlandse Rijksoverheid!) wil zijn handen - zo laat het zich tenminste aanzien - niet branden aan dit regionale vuurtje. Dat wellicht andere maatschappijen wel directe vluchtverbindingen met Saba en Bonaire zouden willen aanbieden wordt gedwarsboemd door de eigendomsconstructie van Winair. Bovendien, wordt er nu (in coronatijd) wel gevlogen door een andere maatschappij - EZ Air - op Bonaire, maar dan slechts voor het transport van patiënten (en voor incidentele charteropdrachten van de lokale overheid). Dus het kan wel... Maar ja, wie maakt zich hard voor de wensen van die paar Statianen: de lokale en Rijksoverheid in elk geval niet!

Ik rond af met een enkel woord ter nuancering. In het begin van dit schrijven noemde ik het al: een en ander is niet nader afgestemd en ik weet dus ook niet of ik hier namens veel Statianen spreek. Tegelijkertijd ben ik van mening dat veel Statianen niet weten hoeveel beter ze het zouden kunnen hebben wanneer ze zouden weten hoe het óók zou kunnen. Daarvoor is voorlichting en overleg nodig. Volgens mij heb ik hiervoor uitsluitend punten genoemd die basaal vormgeven aan een maatschappij als die in Europees Nederland ¹.

Er lijkt me voorts nog voldoende ruimte om invulling te geven aan het eigen, cultureel gerelateerde Stataanse 'gevoel'. In een Openbaar Lichaam kun je immers wettelijke afspraken maken over 'wie doet wat'. Ik noemde al eerder de inzichtelijk gewenste demarcatie hierin. Uit mijn hoofd, en daarmee niet vanzelfsprekend volledig, zie ik dat Defensie wordt ingevuld door Europees Nederland, net zoals onderwijs en zorg. Onderhoud van schoolgebouwen is dan weer een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke eilanden van Caribisch Nederland net zoals het heffen en innen van inkomstenbelasting een verantwoordelijkheid is van Caribisch Nederland. Ik meen dit te weten omdat ik dat zo ervaar en omdat anderen (die hier al veel langer wonen) dat zo bevestigen, niet omdat ik een heldere demarcatie met wettelijke status hieromtrent ken. Gevoelens van 'behoefte aan meer autonomie' kunnen hier wellicht nader worden uitgewerkt.

Wellicht is dit alles bij u bekend want er bestaat immers een keurig rapport 'Het Koninkrijk tegen het licht' van de Rijksuniversiteit Groningen van april 2019, nota bene opgesteld in uw opdracht, op grond waarvan nader vorm zou kunnen worden gegeven aan de inrichting van het Koninkrijk der Nederlanden in het algemeen, en - in dit kader - van Caribisch Nederland in het bijzonder.

Met de tienjarige verjaardag van 10-10-10 in het zicht, wens ik u wederom veel wijsheid toe bij de nadere invulling van ons staatsbestel.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

¹ Discussies over de toekomst van het eiland zijn ook node gemist in de afgelopen jaren waarin Europees Nederland intervenieerde in het lokale bestuur. Toerisme zou een pijler kunnen zijn, hoewel dat helemaal niet zo vanzelfsprekend is (immers, wellicht zijn er meer of meer voor de hand liggende pijlers). Uitgaande van toerisme is er dan nu de nieuwbouw van het Golden Rock Resort. Een breder verhaal waarin toerisme past is mij onbekend. Met andere woorden: wat moet er nog meer gebeuren op het eiland om 'toerisme' tot volle wasdom te laten komen? Een hier en daar genoemd punt dat volgens mij nog de nodige uitwerking behoeft, heeft volgens mij wel potentie. Het *unique selling point* van het (vulkaan)eiland met het zwarte zand aan het strand is immers de 'geschiedenis' ervan. De rol van Sint Eustatius in de erkenning van de huidige Verenigde Staten ('the first salute') is er een die met enige nadere uitwerking volgens mij wel een grote uitstraling zal kunnen hebben, met de (lees: alle) Amerikanen als de belangrijkste, nader te exploreren markt.